

Ad. dr Błażej Maliszewski

Autoreferat

Edukacja.

Swoją edukację rozpocząłem w wieku siedmiu lat w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych im. Grażyny Bacewicz w Koszalinie w klasie skrzypiec Mirosława Nejmana, następnie kontynuowałem naukę u Marty Bałdys, Zofii Wojsy, by ukończyć szkołę z wynikiem bardzo dobrym u Stanisława Lange. Podczas nauki brałem udział w wielu koncertach, podczas których wykonywałem choćby koncerty solowe, podwójne i poczwórne takich kompozytorów, jak J.S. Bach, czy A. Vivaldi. Angażowałem się też w życie szkoły organizując wiele ogólnoszkolnych przedsięwzięć. Zwieńczeniem edukacji szkolnej było wykonanie *I części Koncertu skrzypcowego d-moll H. Wieniawskiego* z orkiestrą Filharmonii Koszalińskiej. W szkole zrodziła się we mnie miłość do muzyki, która rozkwita do dnia dzisiejszego przybierając wciąż nowe formy, odkrycia i pasje. Pod koniec nauki w liceum nauczyciel gry na altówce zachęcił mnie do zmiany instrumentu. Pokochałem brzmienie tego instrumentu niemalże od razu.

W 1993 roku rozpocząłem naukę w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w klasie altówki prof. Ireny Albrecht. Współpraca z prof. Ireną Albrecht była dla mnie inspirująca. Każda lekcja była wielkim wydarzeniem, podczas którego mogłem zgłębiać meandry sztuki. Podczas studiów wielką rolę odegrali także inni pedagodzy uczelni, którzy byli dla mnie mentorami, wskazywali mi kolejne kierunki rozwoju, otwierali drzwi do świata muzyki. Profesor Roman Suchecki, starszy wykładowca Ewa Ratz, to wybitni pedagodzy, u których zgłębiałem tajniki muzyki kameralnej, w trwały sposób wpłynęli na mój dalszy rozwój. Profesor Henryk Keszowski, który zaraził mnie pasją gry w orkiestrze kameralnej, przekazał wiedzę i sposób pracy, z których czerpię do dnia dzisiejszego. Wykorzystuję je w swojej pracy zawodowej. Profesor Janusz Przybylski, który nauczył mnie niemal wszystkiego, co potrzebne jest do pracy orkiestrze symfonicznej, przede wszystkim nauczył mnie radości i interakcji w grze zespołowej. W okresie studiów jeszcze bardziej rozbudziła się moja ciekawość muzyczna, która powala mi się cieszyć zawodem muzyka do dnia dzisiejszego. Studia ukończyłem z oceną bardzo dobrą, co zaowocowało wykonaniem w Symfonii Koncertującej Es-dur KV 364 W.A. Mozarta ze skrzypkiem Pawłem Kuklińskim i Filharmonią Bałtycką.

Koncerty.

Koncerty są nieodłączną sferą mojej działalności. W latach 2012-2019 wykonałem 31 recitali, podczas których grałem najznamienitsze dzieła skomponowane na ten instrument oraz 16 koncertów kameralnych. Współpracowałem także, jako muzyk orkiestrowy z Cappellą Gedanensis i Pileką Orkiestrą Klasyczną pełniąc funkcję koncertmistrza grupy altówek. W 2019 roku wykonałem dwa koncerty solowe z Orkiestrą Kameralną Akademii Muzycznej w Gdańsku (2018).

Chętnie współpracuję z gdańskim zespołem Stella Maris księdza Józefa Wilczyńskiego, z którym wykonuję pieśni patriotyczne w czasie ważnych świąt państwowych 3 maja, czy 11 listopada. Z zespołem tym wykonuję także koncerty dla polonii.

Wcześniej, jeszcze w czasie studiów, w 1996 r., podjąłem pracę w Polskiej Filharmonii Sinfonia Baltica w Słupsku. Z orkiestrą tą byłem związany do roku 2003. W ostatnich latach pełniłem w niej funkcję koncertmistrza grupy altówek. Praca w orkiestrze dawała mi dużo satysfakcji. Miałem możliwość zgłębiania tajemnic sztuki dyrygenckiej, pracy w orkiestrze i z wybitnymi solistami, poszerzenia repertuaru.

W latach 2008-2012 pełniłem funkcję koncertmistrza grupy altówek w Elbląskiej Orkiestrze Kameralnej. Pełniłem też w niej funkcję inspektora. Byłem też bardzo zaangażowany w utworzenie Elbląskiej Orkiestry Kameralnej. Kiedy rozpoczynałem tam pracę, orkiestra praktycznie nie miała swoich struktur, czy też własnej siedziby, o wyposażeniu nie wspominając. W okresie kilku lat udało się osiągnąć status orkiestry miejskiej. Dzisiaj Elbląska Orkiestra Kameralna jest uznanym w Polsce zespołem. W latach 2010-2012 pełniłem także funkcję koncertmistrza w Pilekiej Orkiestrze Klasycznej.

W latach 2004-2006 byłem członkiem orkiestry festiwalowej Tiroler Festspiele w Erl, w Austrii. Tam zetknąłem się z operami R. Wagnera, R. Straussa, wykonywałem symfonie A. Brucknera i G. Mahlera. To orkiestra, którą prasa austriacka porównywała do orkiestry teatru w Bayreuth, czy Filharmoników Wiedeńskich. Praca w takim zespole to radość i przyjemność. Spostrzeżenia, umiejętności i wiedzę tam nabytą wykorzystuję do dnia dzisiejszego dzieląc się nią ze studentami.

Jako muzyk orkiestrowy współpracowałem także z takimi zespołami, jak: Polska Orkiestra Kameralna Wojciecha Rajskiego w Sopocie, Filharmonia Bałtycka, Polska Orkiestra Radiowa, Cappella Gedanensis, Opera na zamku w Szczecinie, Teatr Muzyczny w Gdyni.

Pedagogika.

Pracę w roli nauczyciela gry na altówce rozpocząłem w roku 1999 w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych im. Grażyny Bacewicz w Koszalinie, gdzie pracowałem do roku 2002. Od tamtej pory pedagogika stała się moją pasją. Możliwość dzielenia się wiedzą, pomocy

młodym adeptom sztuki daje mi wiele satysfakcji. Od tamtego okresu pedagogika stała się częścią mojego życia zawodowego.

W latach 2008-2014 pracowałem jako nauczyciel gry na altówce w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych im. Kazimierza Wiłkomirskiego w Elblągu.

Od 2012 r. do chwili obecnej pracuję w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. Feliksa Nowowiejskiego w Gdańsku na stanowisku nauczyciela gry na altówce w Prowadzę także zespoły kameralne. Za swój sukces uważam rozbudowanie klasy altówki z dwójki uczniów do czternaściorga uczniów. W chwili obecnej chętnych do gry na altówce stale przybywa. Wprowadziłem naukę gry na altówce do I stopnia, będąc tym samym jednym z niewielu prekursorów nauki gry na tym instrumencie w Polsce. Moi uczniowie zdobyli w tym okresie 39 nagród na konkursach ogólnopolskich. Biorą też udział w licznych koncertach szkolnych i pozaszkolnych. Absolwenci kontynuują naukę na wyższych studiach muzycznych.

W 2014 r. uzyskałem tytuł nauczyciela mianowanego, a w 2017 r. nauczyciela dyplomowanego.

W 2014 r. rozpocząłem pracę jako asystent w Akademii muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, w klasie altówki prof. Ireny Albrecht. W roku 2012 otrzymałem tytuł doktora dziedziny sztuk muzycznych, w chwili obecnej prowadzę samodzielnie klasę altówki w Akademii Muzycznej w Gdańsku. Moi absolwenci współpracują z renomowanymi zespołami. W ubiegłym roku mój student z I roku (wcześniej uczeń w szkole średniej) otrzymał cztery nagrody na konkursach altówkowych.

Byłem też wykładowcą kursów mistrzowskich prowadzonych w Birmingham Conservatoire (2014), Conservatorio Cuneo (2016), Akademii Muzycznej w Katowicach (2018) i Akademii Muzycznej w Poznaniu (2019). Prowadziłem też warsztaty w Szkołach Muzycznych Kielcach, Słupsku i Pile.

Książka „Altówka. Sztuka i dziedzictwo”.

Nuty „Tadeusz Paciorkiewicz utwory na altówkę”.

Jestem bardzo dumny z faktu, że w 2014 r. udało mi się wydać pierwszą w Polsce i jedyną, jak dotychczas publikację o altówce „Altówka. Sztuka i dziedzictwo”. Jest to przekład z języka rosyjskiego książki autorstwa Stanisława Poniatońskiego, rosyjskiego altowiolisty. Książka jest pierwszą wydaną po polsku pracą poświęconą historii altówki, literaturze przeznaczonej na ten instrument, problemom interpretacyjnym, wielkim altowiolistom, różnorodnemu podejściu kompozytorów do altówki. Informacje zawarte w publikacji stanowią trzon wiedzy, jaką powinien posiadać każdy altowiolista. Książka jest bardzo obszerna, zawiera 340 stron. Książka sięga także współczesności, uzupełniona o obszerne, przeznaczone tylko do niej wypowiedzi tak wybitnych muzyków jak Aram Chaczaturian, Kirył Kondraszyn, Mieczysław Wajenberg, Neeme Järvi. Książkę, starannie opracowaną

typograficznie przez prof. Tomasza Bogusławskiego, uzupełniają barwne zdjęcia historycznych instrumentów z muzeów Poznania, Paryża i Moskwy.

W 2018 roku opracowałem z manuskryptów i wydałem cztery kompozycje Tadeusza Paciorkiewicza. Utwory ukazały się nakładem wydawnictwa Eufonium, sygnatura EUF 1065 *Aria na altówkę i fortepian, Andante na skrzypce i altówkę, Impresje na altówkę solo i Sonatinę na dwoje skrzypiec*, którą opracowałem na dwie altówki.

Konkursy.

Ważnym nurtem mojej działalności jest praca na rzecz rozwoju młodych talentów. Jestem inicjatorem i organizatorem czterech konkursów altówkowych, których ogółem w latach 2014-2019 zorganizowałem jedenaście edycji.

I Ogólnopolski Konkurs Altówkowy i Kontrabasowy, OSM w Gdańsku 14-16.03.2014 r.

II Ogólnopolski Konkurs Altówkowy i Kontrabasowy, OSM w Gdańsku 19-20.03.2016 r.

III Ogólnopolski Konkurs Altówkowy i Kontrabasowy, OSM w Gdańsku 23-24.03.2018 r.

I Międzyuczelniany Konkurs Altówkowy, Akademia Muzyczna w Gdańsku 20-21.05.2017 r.

I Międzyuczelniany Konkurs Altówkowy na altówkę solo, AM w Gdańsku 28.10.2017 r.

I Konkurs Altówkowy Etiuda, OSM w Gdańsku 4.11.2017 r.

II Konkurs Altówkowy Etiuda, OSM w Gdańsku 28.04.2018 r.

III Konkurs Altówkowy Etiuda, OSM w Gdańsku 27.10.2018 r.

IV Konkurs Altówkowy Etiuda, OSM w Gdańsku 30.03.2019 r.

Kongresy, Konferencje, prace jurorskie, lekcje mistrzowskie.

W mojej pracy zawodowej ważny jest stały rozwój, poszerzanie horyzontów, podążanie za zmieniającymi się nurtami. Z tego powodu brałem udział w trzech Międzynarodowych Kongresach Altówkowych w Krakowie (2013), Cremonie (2016) i Rotterdamie (2018). Był to udział czynny połączony z wykładem i koncertami. Kongres to dla mnie najlepsze miejsce do wymiany doświadczeń, poznania nowych kompozycji, omówienia planów na przyszłość. Na kongresie w Rotterdamie było około czterystu altowiolistów z całego świata.

W Polsce w większości ośrodków akademickich odbywają się konferencje. Stale w nich uczestniczę prezentując nowe nagrania, czy publikacje, jednocześnie poznając efekty pracy innych pedagogów. Sam także zorganizowałem w Akademii Muzycznej w Gdańsku dwie ogólnopolskie konferencje altówkowe Viola Arte (2016, 2018), w których uczestniczyli wybitni pedagodzy polscy oraz wyróżniający się studenci. Podczas tych konferencji odbyło się wiele prawykonania utworów skomponowanych na altówkę. W latach 2012-2019 wziąłem udział w ogólnopolskich konferencjach altówkowych. Wygłosiłem też 17 wykładów.

Jestem także zapraszany do udziału w pracach jurorskich na ogólnopolskich konkursach altówkowych, w tym do najważniejszego Ogólnopolskiego Konkursu Altówkowego im. Jana Rakowskiego, który odbył się jesienią 2018 r. w Poznaniu. Byłem jednym z ośmiu pedagogów wybranych z całej Polski. W latach 2012-2019 byłem jurorem w 9 konkursach altówkowych, w tym czterokrotnie przewodniczącym. Dwukrotnie byłem też sekretarzem konkursów. Jestem także stale zapraszany do prac oceniających w przesłuchaniach makroregionalnych Centrum Edukacji Artystycznej w latach 2012-2019 uczestniczyłem w nich siedmiokrotnie, a raz byłem sekretarzem.

Nagrody.

Za swoją pracę byłem wielokrotnie nagradzany. Największą satysfakcję przynoszą mi jednak sukcesy i umiejętność pracy samodzielnej moich uczniów i studentów. Najważniejszą nagrodą, która utwierdziła mnie w obranej przeze mnie drodze rozwoju zawodowego był Medal „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, który otrzymałem w październiku 2018 r. Pozostałe nagrody to: nagroda III stopnia Centrum Edukacji Artystycznej (2018), nagroda III stopnia Rektora Akademii Muzycznej w Gdańsku (2013, 2018), nagrody Dyrektora OSM I i II w Gdańsku (dwukrotnie w 2014, 2015, 2016).

Działalność organizacyjna, współpraca z instytucjami, pełnione funkcje.

Od 2017 roku pełnię funkcję Prezesa w Stowarzyszeniu Przyjaciół Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Feliksa Nowowiejskiego w Gdańsku. Jest to stowarzyszenie non profit z uprawnieniami do otrzymywania 1%. Działalność Stowarzyszenia to wspieranie działań szkoły, jak i jej pedagogów i uczniów.

Jestem pomysłodawcą, założycielem i Prezesem Stowarzyszenia Viola Arte (dokumenty złożone w KRS, w trakcie rejestracji), w którym zasiadają wybitni przedstawiciele środowiska altowiolowego w Polsce. Zarząd: prof. Stefan Kamasa, dr hab. Ewa Guzowska, Skarbnik: dr hab. Bogusława Hubisz-Sielska (Obecna Prezes Polskiego Towarzystwa Altowiolowego), Komisja Rewizyjna: dr Dorota Stanisławska, dr hab. Lech Bałaban (Obecny Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Altowiolowego), dr hab. Wojciech Kołaczyk. Stowarzyszenie będzie zarządzać kolejnymi edycjami Międzyuczelnianych Konkursów Altówkowych. Będzie również inicjować nowe wydarzenia, w planach jest trzyetapowy Ogólnopolski Konkurs Altówkowy, którego specyfikę będzie określał obowiązkowy repertuar polskich kompozytorów, planowana edycja w 2020 roku.

Organizowałem lub współorganizowałem także kursy mistrzowskie w Akademii Muzycznej w Gdańsku prowadzone przez prof. S. Kamasę (dwukrotnie), dr K. Budnik Gałązkę (dwukrotnie), A. Darznis, O. Arzilli, S. Kuijken.

W latach 2012-2015 byłem sekretarzem rekrutacji w rekrutacji na Wydziale Instrumentalnym w Akademii Muzycznej w Gdańsku.

W latach 2012-2017 byłem właścicielem Agencji Artystycznej Gemini, która zorganizowała szereg koncertów, pomagałem też wielu pedagogom naszej uczelni w formalnościach związanych z prowadzeniem lekcji w szkołach muzycznych.

W latach 2012-2019 10 razy zorganizowałem zespoły orkiestrowe na warsztaty dyrygenckie na Wydziale Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki w Akademii Muzycznej w Gdańsku.

Ostatni projekt (grudzień 2018 r.), do którego zorganizowałem skład dużej orkiestry symfonicznej to prawykonanie kompozycji Anny Roclawskiej-Musiały „Ośiem pieśni Koheleta”.

Tadeusz Paciorkiewicz – utwory na altówkę.

Kompozycje Tadeusza Paciorkiewicza są nasycone kolorytem muzyki polskiej. Doszukać się w niej można wielu wątków i brzmień cechujących jedyne w swoim rodzaju zabarwienia duchem polskości. To muzyka bardzo zróżnicowana. Z jednej strony utrzymana w nurcie klasycznego podejścia do melodii, jako nadrzędnego czynnika kształtującego utwór, z drugiej nie stroniącej od eksperymentów brzmieniowych. Słuchając utworów altówkowych Tadeusza Paciorkiewicza nie można oprzeć się wrażeniu, że słyszało się już wcześniej zawarte w tych utworach motywy melodyczne, rytmiczne, harmonię czy sposoby wykorzystania rejestrów. Brzmienie jest charakterystyczne dla kompozytora, zaintrygowało mnie i zaciękało. Tak też powstał pomysł zgłębienia wiedzy o samym kompozytorze, jego stylu, a przede wszystkim o twórczości altówkowej. Tak też powstał pomysł utrwalenia kompozycji Tadeusza Paciorkiewicza w formie nagrania CD, a także opracowania i wydania utworów, które wcześniej istniały tylko w rękopisach.

Urodził się w Sierpcu 17 października 1916 roku (w 2016 r. obchodziliśmy rocznicę 100 lat urodzin kompozytora), jego ojciec był cenionym w całej okolicy mistrzem młynarskim, a matka prowadziła cieszącą się w okolicy dużym uznaniem pracownię krawiecką. Nie należał, jak sam o sobie mówił do cudownych dzieci, był jednak wzorowym uczniem w Szkole Organistowskiej, do której zaczął uczęszczać w 1932 roku. Podczas nauki śpiewał także w katedralnym chórze chłopięcym.

Następnie skierował swoją uwagę w stronę Konserwatorium Warszawskiego, gdzie kształcił się gry na organach u profesora Rutkowskiego, lekcje fortepianu u Artura Taubego, dyrygentury, solfeżu i zasad muzyki u Stanisława Kazury i Wincentego Laskiego, a harmonii, kontrapunktu i instrumentacji u Kazimierza Sikorskiego, form muzycznych u Witolda Maliszewskiego.

W latach wojny hitlerowcy urządzili w budynku Konserwatorium biuro paszportowe. Ukończył studia organowe w 1942 roku. Po wojnie powrócił do rodzinnego Płocka, gdzie został dyrektorem szkoły muzycznej. Następnie podjął studia kompozytorskie w Państwowej

Szkole Muzycznej w Łodzi – jego kompozycje były chętnie grywane na recitalach dyplomowych. W 1959 roku został powołany przez Kazimierza Sikorskiego na stanowisko docenta, które pełnił do 1998 roku, był też rektorem tejże uczelni.

Dorobek twórczy T. Paciorkiewicza obejmuje wszystkie gatunki muzyki instrumentalnej, wokalne i wokлно-instrumentalnej, a także muzykę sceniczną, teatralną, radiową, filmową i rozrywkową. Przeważają utwory kilkuczęściowe o zróżnicowanej liczbie części (od 2 do 10). Małe formy instrumentalne, formy wariacyjne, wielkie formy instrumentalne, małe i wielkie formy wokalne. W twórczości T. Paciorkiewicza na plan pierwszy wysuwają się trzy zagadnienia: różnorodność form i gatunków, ich ścisły związek z tradycją oraz poszukiwanie nowych rozwiązań (ale w ramach tych form). Tadeusz Paciorkiewicz skomponował szereg ciekawych i zróżnicowanych utworów z udziałem altówki. Inspiracją do tych działań był zapewne jego syn Artur Paciorkiewicz, wybitny polski altowiolista.

Skomponował następujące utwory: *Aria na altówkę i organy* (1988), *Andante na skrzypce i altówkę* (1996), *Impresje na altówkę solo* (1980), *Koncert na altówkę i orkiestrę* (1976), *Koncert na altówkę, organy i orkiestrę* (1990), *Sonata na altówkę i fortepian* (1988), *Sonatina na dwoje skrzypiec* (1955), *Trio na flet, altówkę i harfę* (1966).

Spora część z wymienionych utworów istniały tylko w rękopisach, nie wszystkie też zostały zapisane w formie audio. Taki stan rzeczy stał się dla mnie impulsem do uwiecznienia tych kompozycji. Sześć z nich nagrałem na CD: *Aria na altówkę fortepian*, *Impresje na altówkę solo*, *Andante na skrzypce i fortepian*, *Sonatę na altówkę i fortepian*. Na płycie znalazł się także *Duet koncertujący na altówkę i fortepian* skomponowany przez Tadeusza Paciorkiewicza na klarnet i fortepian, a także *Sonatina na dwoje skrzypiec*. Obydwa utwory są przeze mnie opracowane za zgodą kompozytora, o której dowiedziałem się po konsultacjach z Arturem Paciorkiewiczem. Pomysł nagrania płyty zainspirował mnie jeszcze do innego działania. Mianowicie postanowiłem opracować i wydać nuty. I tak, *Andante na skrzypce i altówkę*, *Aria na altówkę i fortepian* oraz *Impresje na altówkę solo* po raz pierwszy ukazały się w druku. Dodatkowo literatura altówkową wzbogaciła się dzięki mojej transkrypcji *Sonatiny na dwoje skrzypiec* oraz opracowaniu *Duetu koncertującego* w oryginale skomponowanym na klarnet i fortepian. W planach mam wydanie *Sonaty na altówkę i fortepian* oraz *Duetu koncertującego na altówkę i fortepian*, aby wszystkie utwory uwiecznione na płycie miały swoje zapisy wydawnicze.

Zapis wymienionych kompozycji jest częścią dokumentacji kultury polskiej, chcę w ten sposób uchronić od zapomnienia tak cenne i nasyczone polskością dzieła.

Płyta „Tadeusz Paciorkiewicz Viola Works” MTS CD-037 wydana przez Studio MTS w 2019 roku przez jest moim dotychczasowym największym osiągnięciem artystycznym i wskazuję je jako dzieło artystyczne, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2018 r. poz. 1789).

Plany na przyszłość.

Chciałbym dalej rozwijać się jako muzyk i pedagog. Planuję nagrać kolejną płytę z muzyką polską. Ważnym przedsięwzięciem dla mnie jest ukończenie biografii profesora Stefana Kamasy, nad którą pracuję już przeszło pięć lat. Chciałbym też wcielić w życie powołanie nowego konkursu altówkowego.

Bożej Moli